

агресивно борбено понашање политичких група према демократском уставном поретку, требало би уставноправно да се санкционишу. У већем броју држава уставни суд је на одговарајући начин добио и овај „резервни“ задатак, односно ову функцију. До сада се ова функција изузетно ретко остваривала, али јачање политичког екстремизма у Европи, планска и организована примена насиља са елементима тероризма, не искључују могућност да у појединим ситуацијама ова функција уставног судства избије у први план.

У Аустрији, међутим, државноправна жалба је могућа једино против суверених аката управе, а не и судских одлука, тако да је допуњена индивидуалним предлогом за нормативном контролом, уколико се постави тврдња да је основно право непосредно и актуелно повређено генералном нормом.

Према томе, може се закључити да се теоријско-практични разлози како установљавања тако и функционалног развијања европског уставног правосуђа могу тражити у заштити устава уопште, те заштити људских права, федерализма, односно вертикалне поделе власти, и поретка правне државе, посебно.

2.2. Нормативна контрола права Функција уставних судова је *grosso modo* контролна и корективна, највећим делом се остварује преко нормативне контроле права. Уставни судови првенствено контролишу акте законодавне, извршне и судске власти, најзначајније манифестационе облике стварања и примене права, у односу на њихову сагласност са уставом. Поред правила уставног ранга, мерило контроле у неким државама може да буде и закон, тако да нормативна контрола понегде обухвата и испитивање законитости, што је свакако преамбициозно постављен задатак уставном правосуђу. Тенденција је да се и међународни уговор који је „прошао“ уставноправну парламентарну ратификацију појављује као мерило контроле, на пример у Бугарској и Србији, било као самостално мерило било паралелно са уставном контролом. У случају утврђивања повреде устава, деловањем уставног суда коригују се одлуке и радње свих носилаца јавне власти у мери у којој ће бити доведене у сагласност са правом највишег ранга.

Нормативна контрола права *a posteriori* јесте језгро уставносудске функције, јер остале надлежности уставни суд може, али нужно не мора да обавља. Контрола *a priori* је применљива само код мањег броја уставних судова. Једино за оцену уставности међународних уговора, где је логички оправдава начело *pacta sunt servanda*, она је шире заступљена, на пример, у Немачкој, Шпанији, Русији, Словенији, Србији итд. У Србији је већи број закона Уставни суд декларисао неуставним због несагласности са Уставом и међународним уговором или само због супротности међународном уговору. 12) Уставни суд Португалије је један од ретких европских уставних судова чија је готово једина надлежност испитивање